

انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

*Iranian Association for Ethics
in Science and Technology*

خبرنامه Newsletter

خبرنامه الکترونیکی انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری
شماره ۲۰، بهار ۹۲

فهرست مطالب:

- پیام رییس انجمن
- معرفی اعضای شاخص انجمن - دکتر فاطمه راکعی
- گزارش فعالیت‌های کمیته نشر انجمن
- گزارش فعالیت‌های کمیته اخلاق حرفه‌ای انجمن
- گزارش سخنرانی اخلاق فناوری اطلاعات از دیدگاه جانسون - آقای علی‌رضا ثقه‌الاسلامی
- فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری
- معرفی مراکز اخلاق حرفه‌ای
- معرفی کتاب
- آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای انجمن روابط عمومی آمریکا

رئیس انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری: دکتر مصطفی معین
نایب رئیس انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری: دکتر داریوش فرهود
دبیر انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری: دکتر تقی شامخی
خزانه دار انجمن: دکتر محمد حسین صنعتی

اعضای اصلی هیأت مدیره انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری (به ترتیب حروف الفبا)
دکتر شاهین آخوندزاده
دکتر محمد حسین بنی اسدی
دکتر نجفقلی حبیبی
دکتر فاطمه راکعی
دکتر تقی شامخی
دکتر محمد حسین صنعتی
دکتر داریوش فرهود
دکتر مصطفی معین

اعضای علی البدل هیأت مدیره (به ترتیب حروف الفبا)
دکتر محمود عباسی
دکتر سعید مرزبان راد

بازرس اصلی انجمن: دکتر محمد تقی خانی
بازرس علی البدل انجمن: دکتر کتایون بیداد

مدیر اجرایی خبرنگار: محبوبه آطاهریان
زیر نظر ریاست انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری
طرح و اجرا: کانون آگهی و تبلیغات چکامه آوا

پیام رییس انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

انسان موجودی فطرتاً اخلاق گرا و اجتماعی است، از محیط پیرامون خود تأثیر پذیرفته و بر دیگران تأثیرگذار است. وقتی انسان در یک جمع و در چارچوب اهداف و روش‌های مشترک و ساختار متناسب قرار می‌گیرد، نوعی برهم افزایی از نظر کنش اجتماعی و بهره‌گیری از فرصت‌های تعامل سازنده با محیط برخوردار می‌شود. اغتنام این فرصت‌ها نیازمند برخورداری از رسانه‌های گوناگون تخصصی، ترویجی و اطلاع رسانی است. در عصر ارتباطات و جامعه شبکه‌ای استفاده از فضای مجازی فرصت جدید و بی نظیری است که فاصله‌های زمانی و مکانی را از میان برداشته و امکان تعامل پیوسته با اعضای یک انجمن و دیگر مخاطبان آن را فراهم می‌سازد. انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری در جامعه‌ای شکل گرفته که مبانی رفتار اخلاقی به لحاظ نظری جزئی از هویت و فرهنگ آن است. در یک جامعه اسلامی باور این است که محورهای حرکت جامعه بر مبنای آموزه‌های دینی، باید اخلاقی باشد. در چنین فرآیندی است که رسالت انجمن در زمینه اخلاق حرفه‌ای، تقویت و محقق کردن ارزش‌ها و اخلاقیات اجتماعی است و این امر مستلزم پیوندی نزدیک با اعضای خود انجمن و نهادهای علمی، دانشگاهی، فرهنگی و اجتماعی دیگر می‌باشد. در این شرایط است که انجمن در جهت تحقق رسالت خود تصمیم بر انتشار دوره جدید خبرنامه به صورت الکترونیکی نموده است. مدیریت اجرایی خبرنامه بر عهده سرکار خانم آطاهریان خواهد بود که زیر نظر ریاست انجمن به تنظیم، تدوین و انتشار آن اهتمام خواهند داشت. امیدوارم که در پرتو فضل و توفیق الهی بتوانیم در ادای وظایف خطیر اخلاقی، معنوی، انسانی و اجتماعی مشترک گامی هرچند کوچک برداریم.

معرفی اعضای شاخص انجمن

دکتر فاطمه راکعی

تاریخ و محل تولد: زنجان - ۱۳۳۳

نشانی الکترونیکی: fatemehrakei@yahoo.com

الف) مدارک تحصیلی و مرتبه دانشگاهی

- دکترای زبان‌شناسی - دانشگاه تربیت مدرس (۱۳۷۷)
- کارشناسی ارشد زبان‌شناسی - دانشگاه تهران (۱۳۵۷)
- کارشناسی مترجمی زبان انگلیسی - دانشگاه علامه طباطبایی «مدرسه عالی ترجمه سابق» (۱۳۵۵)
- عضو هیأت علمی دانشگاه الزهراء (از سال ۱۳۶۵ تا کنون)

ب) سوابق علمی - آموزشی و اجرایی

- عضو هیأت علمی مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی (۱۳۶۵-۱۳۵۷)
- رئیس امور پژوهش دانشگاه الزهراء (۱۳۶۷-۱۳۶۵)
- عضو کمیته پژوهشی ادبیات فارسی وزارت فرهنگ و آموزش عالی (۱۳۶۷-۱۳۶۵)
- مدیر گروه زبان انگلیسی دانشگاه الزهراء (۱۳۶۹-۱۳۶۶)
- مدیر گروه ادبیات فارسی دانشگاه الزهراء (۱۳۷۰-۱۳۶۷)
- معاون آموزشی و پژوهشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه الزهراء (۱۳۷۶-۱۳۶۹)
- معاون پژوهشی دانشگاه الزهراء (۱۳۷۹-۱۳۶۷)
- مدیر اجرایی اولین کنگره بین المللی زن (برگزار کننده: جمعیت زنان جمهوری اسلامی ایران - ۱۳۶۸)
- نماینده مردم تهران در مجلس ششم (۱۳۸۳-۱۳۷۹)
- نایب رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۰-۱۳۷۹ و ۱۳۸۳-۱۳۸۲)
- رئیس کمیته زنان، جوانان و امور خانواده‌ی مجلس شورای اسلامی (۱۳۸۳-۱۳۷۹)
- نماینده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در شورای سه نفره نظارت دانشگاه الزهراء (۱۳۸۴-۱۳۷۹)
- عضو شورای شعر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۱۳۸۶-۱۳۷۹)
- دبیر بخش شعر جایزه جهانی «شعر و نیایش» (۱۳۸۱)
- عضو هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور (۱۳۸۶-۱۳۸۳)
- عضو هیأت امنای بنیاد سینمای فارابی (۱۳۸۵-۱۳۸۳)
- عضو هیأت امنای پژوهشکده فرهنگی - اجتماعی وزارت فرهنگ و آموزش عالی (۱۳۸۴-۱۳۸۳)
- رئیس هیأت مدیره‌ی دفتر شعر جوان (از ۱۳۷۸ تا کنون)

- مدیر عامل انجمن شاعران ایران (از ۱۳۷۸ تا کنون)
- رییس انتشارات انجمن شاعران ایران (از ۱۳۷۸ تا کنون)
- عضو هیأت مدیره انجمن نقد ادبی ایران (از ۱۳۸۸ تا کنون)
- عضو هیأت مدیره انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری (از ۱۳۸۹ تا کنون)
- دبیر کل همایش بین المللی کارنامه‌ی صدسال شعر زنان فارسی سرا در (سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۹ و ۱۳۹۱)

ج) جوایز

- جایزه و لوح تقدیر معاونت پژوهشی دانشگاه الزهراء به عنوان «یار پژوهش» (۱۳۷۰)
- جایزه و لوح تقدیر معاون رییس جمهور به خاطر تلاش برای تشویق و ترغیب جوانان به کتابخوانی و مسؤولیت نهادهای فرهنگی و هنری (۱۳۷۲)
- لوح تقدیر وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به خاطر تلاش‌های فرهنگی و ادبی (۱۳۸۳)
- جایزه و لوح تقدیر از پژوهشگران نمونه دانشگاه در هفته پژوهش، دانشگاه الزهراء (۱۳۸۵)
- جایزه و لوح تقدیر از پژوهشگران برتر دانشگاه در هفته پژوهش، دانشگاه الزهراء (۱۳۸۵)
- جایزه و لوح تقدیر پژوهشکده امام خمینی (ره) به مجموعه‌ی شعر «دیروز با ما کسی بود» به عنوان اثر برتر (۱۳۸۶)
- جایزه و لوح تقدیر و تندیس دومین جشنواره‌ی بین المللی شعر فجر (۱۳۸۶)
- جایزه و لوح تقدیر و تندیس سومین جشنواره‌ی بین المللی شعر فجر (۱۳۸۷)

د) آثار

- مجموعه شعر «سفر سوختن»
 - مجموعه شعر «آواز گلسنگ»
 - مجموعه شعر «مادرانه‌ها»
 - مجموعه شعر «ناخنکی به زندگی»
 - مجموعه شعر «دیروز با ما کسی بود»
 - مجموعه شعر «رؤیای رنگین»
 - مجموعه شعر «سنجاقک‌ها»
 - کتاب درباره شعر (ترجمه)
 - کتاب زبان و منطق (ترجمه)
 - کتاب شعر و آوا در شعر نیما (تألیف)
- و کتابهای متعدد که به کوشش یا ویراستاری ایشان چاپ و نشر شده است.
- چاپ ده‌ها مقاله‌ی علمی، ادبی، سیاسی و اجتماعی در مجلات علمی- پژوهشی
 - چاپ و انعکاس ده‌ها مصاحبه در موضوعات مختلف در رسانه‌های داخلی و خارجی

گزارش فعالیت‌های کمیته‌ی نشر انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

- کمیته‌ی نشر انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری در سال ۱۳۹۱ به عنوان یک کمیته مستقل با اهداف و وظایف زیر شکل گرفت:
- نشر و ترویج اصول اخلاقی در زمینه‌های مختلف علوم و فناوری به صورت (کتاب، مجله، بولتن، فرآورده‌های صوتی، تصویری، مجازی و...)
 - انتشار نتایج طرح‌های پژوهشی بنیادی و کاربردی، اعم از تالیف و ترجمه، در زمینه اخلاق در علوم و فناوری
 - انتشار یافته‌ها و دستاوردهای علمی- پژوهشی کمیته‌ها
 - همکاری در امور تبلیغاتی مربوط به کنگره‌ها و همایش‌های علمی با سایر کمیته‌ها جهت طراحی و چاپ پوستر و فراخوان، مجموعه مقالات علمی و دیگر موارد
 - بررسی مسائل و تبیین اولویت‌های نشر در حوزه اخلاق در علوم و فناوری و تدوین سیاست‌ها، راهبردها و راهکارهای انتشاراتی انجمن
 - شناسایی منابع، استادان، پژوهشگران و اندیشمندان داخلی و خارجی در حوزه اخلاق در علم و فناوری و جلب همکاری آنان
 - اقدام به تدوین و گردآوری آثار ارزشمند، به صورت موضوعی و انتشار آن‌ها با مسؤولیت صاحب‌نظران.
 - تهیه برنامه بلند مدت، میان مدت و کوتاه مدت انتشاراتی و پیش بینی هزینه‌ها برای ارائه به هیئت مدیره جهت تصویب
 - جلب همکاری و مشارکت اعضای انجمن و دیگر کارشناسان و متخصصان در صورت لزوم برای پیشبرد برنامه‌ها
 - کمک به معرفی انجمن در جهت پیشبرد برنامه‌های آن، از طریق انتشارات، نشر الکترونیک و رسانه‌های تبلیغاتی
 - انتشار جزوه‌ها و کتاب‌های اخلاق حرفه‌ای در زمینه‌های مختلف مورد نیاز دانشگاه‌ها، مؤسسات و نهادهای مختلف (با همکاری کمیته اخلاق حرفه‌ای)
 - ارائه پیشنهاد برای نشر در موضوعات مرتبط با حوزه اخلاق در علوم و فناوری به هیئت مدیره
 - ارائه پیشنهاد برای ارتقای سطح ارتباطات و تبلیغات انجمن
 - گسترش زمینه‌های همکاری با ناشران، طراحان، هنرمندان و دست‌اندرکاران حوزه نشر و نشر الکترونیک

- همکاری در برگزاری نشست‌ها، کارگاه‌ها و کنگره‌های علمی - پژوهشی، از طریق انتشار پوستر، مجله، بولتن و مجموعه مقالات
- اقدام به نشر آثار کمیته‌های مختلف بعد از تصویب هیئت مدیره
- اقدام به نشر الکترونیک و مجازی، به تناسب فعالیت‌های علمی - پژوهشی انجمن و نقد و معرفی آثار منتشر شده
- ترجمه و نشر آثار انجمن و آثار مرتبط با اهداف انجمن به زبان‌های دیگر
- بررسی و مطالعه کارشناسی موارد محوله از سوی هیئت مدیره
- اعضای کمیته عبارتند از آقایان: دکتر نجفلی حبیبی، دکترهادی خانیکی، دکتر مقصود فراستخواه، دکتر محمد امین قانع‌ی راد و خانم دکتر فاطمه راکعی که ریاست کمیته را نیز به عهده دارد.
- اولین دستور کار کمیته تدوین آیین‌نامه داخلی آن بود که پس از نهایی شدن توسط هیئت مدیره انجمن به تصویب رسید. در چارچوب این آیین‌نامه و شرح وظایف، کمیته تاکنون به امور زیر مبادرت داشته است:
 - ۱- طراحی ۱۲ نشست ماهانه با عنوان اخلاق علم ورزی، که با سخنرانی صاحب‌نظران به صورت میزگرد برگزار می‌شود. تاکنون ۳ میزگرد از این نوع با عنوان‌های: منش تحقیق، اخلاق خود بنیاد دانشگاهی، کاوش فساد در مدارس دولتی، به ترتیب با سخنرانی دکتر نعمت‌الله فاضلی، دکتر محمد جواد غلامرضا کاشی و آقای محمد آتشک ارائه شده است. همه ماهه پیاپی شده نوار سخنرانی‌های قبلی به صورت بولتن در اختیار شرکت کنندگان میزگرد بعدی قرار داده می‌شود و امید است تا پایان سال، کل مباحث در قالب کتاب به علاقه‌مندان عرضه شود. این برنامه به صورت مشترک با انجمن جامعه شناسی و عمدتاً در محل انجمن جامعه شناسی برگزار می‌شود. موضوع سخنرانی بعدی که اول خرداد ماه برگزار می‌شود، اخلاق و قدرت در «ارتباطات خودگزین» و سخنران دکترهادی خانیکی خواهد بود که در مکان انجمن اخلاق برگزار می‌شود.
 - ۲- طراحی ۲ کتاب **editorial** با عناوین جامعه شناسی اخلاق (اخلاق جامعه شناسی) و اخلاق ارتباطات که مسئولیت تنظیم و تدوین آن را به ترتیب آقایان دکتر قانع‌ی راد و دکترهادی خانیکی عهده‌دار شده‌اند. محتوای این کتاب‌ها را مقالات برگزیده در این دو موضوع تشکیل می‌دهد که منبع اصلی آن‌ها فصلنامه علمی - پژوهشی اخلاق در علوم و فناوری خواهد بود و دیگر مقالات، از دیگر کتاب‌ها و نشریات تخصصی گردآوری و ویرایش خواهد شد و چنانچه جای موضوع و مبحثی در نابع موجود خالی بود از طریق سارش مقاله یا ترجمه این خلا خواهد شد. امید است این مجموعه نیز تا پایان سال جاری آماده چاپ و نشر شود.
 - ۳- چاپ و نشر مجموعه سخنرانی‌های انجمن اخلاق در سال‌های ۹۱-۸۹ یکی دیگر از وظایف محول شده به کمیته نشر است. هم‌چنین یک همکاری، کمیته به چاپ و نشر مجموعه مقالات همایش اخلاق حرفه‌ای: (موانع و راه کارها) جامعه‌ی مهندسیین مشاور همت خواهد گمارد.
 - ۴- کمیته‌ی نشر به سایر کمیته‌های انجمن نیز جهت طراحی و چاپ پوستر و مجموعه مقالات، اعلام آمادگی کرده است.

خلاصه فعالیت‌های کمیته اخلاق حرفه‌ای انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲

کمیته اخلاق حرفه‌ای انجمن در دوره هیأت مدیره کنونی فعالیت خود را از تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۵ به ریاست آقای دکتر محمد حسین بنی اسدی آغاز نمود و طی دو سال گذشته ۱۸ جلسه برگزار نموده است. از فعالیت‌های این کمیته می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ۱- تدوین آیین‌نامه داخلی کمیته اخلاق حرفه‌ای
- ۲- تشکیل جلسه‌ای با حضور اعضای انجمن، مطرح کردن اهمیت اخلاق حرفه‌ای و دعوت از اعضای علاقه‌مند برای همکاری با کمیته اخلاق حرفه‌ای، اعلام آمادگی ۱۲ نفر از اعضا برای همکاری با کمیته
- ۳- طراحی متن حدود ده بروشور در مورد مفاهیم و موضوعات اصلی اخلاق حرفه‌ای و چاپ اولین بروشور آن تحت عنوان " اخلاق حرفه‌ای " در سال ۱۳۹۱
- ۴- ایراد چهار سخنرانی در رابطه با اخلاق حرفه‌ای در جلسات ماهیانه انجمن به شرح زیر می‌باشد:
 - اخلاق حرفه‌ای، نیاز روز سخنران: دکتر بنی اسدی (آبان سال ۱۳۹۰)
 - اخلاق مدیریت و مدیریت اخلاق، سخنران: دکتر بنی اسدی (بهمن ۱۳۹۱)
 - اخلاق طبقاتی، سخنران: آقای دکتر افشین فرهنگچی (اسفند ۱۳۹۱)
 - اخلاق در فناوری اطلاعات، سخنران: آقای علیرضا ثقه الاسلامی (فروردین ۱۳۹۲)
- ۵- برگزاری کارگاه آموزشی اخلاق حرفه‌ای برای اعضا و مدیران انجمن‌های علمی، توسط سه نفر از اعضای کمیته (خانم زهره رحیمی، آقای اردشیر منصوری و دکتر افشین فرهنگچی)
- ۶- همکاری در تهیه برنامه راهبردی انجمن
- ۷- ارزیابی عملکرد انجمن و کمیته و شناسایی نقاط قوت و ضعف آن
- ۸- تهیه طرح ارزیابی اخلاقی انجمن‌های علمی برای پیشنهاد به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ۹- تهیه برنامه آموزشی برای تربیت کارشناس اخلاق حرفه‌ای برای پیشنهاد به هیأت مدیره انجمن

- ۱۰- تهیه مقاله مطالعاتی درباره مکاتب مهم اخلاق و جایگاه اخلاق حرفه‌ای (نویسنده: آقای ثقه الاسلامی)
- ۱۱- همکاری با جامعه مهندسان مشاور ایران در برگزاری همایش اخلاق حرفه‌ای تحت عنوان: اخلاق حرفه‌ای: موانع و راه‌کارها - و ارائه چند مقاله بوسیله اعضای انجمن و کمیته به شرح زیر:
 - مسائل اخلاق و اخلاق حرفه‌ای در جامعه: آقای دکتر داریوش فرهود
 - نقش آموزش در ترویج اخلاق حرفه‌ای: آقای اردشیر منصوری
 - پالایش ذهن و اخلاق: آقای دکتر مقصود فراستخواه
 - نقد اخلاقی آیین‌نامه تشخیص صلاحیت مهندسان مشاور: آقای دکتر محمد حسین بنی اسدی (عضو مشترک در انجمن اخلاق و جامعه مهندسان مشاور)
- ۱۲- همکاری برای فعال‌تر نمودن و ارتقای وبگاه انجمن
- ۱۳- همکاری برای تهیه بانک اطلاعاتی اعضای انجمن و جمع‌آوری اطلاعات لازم برای تشکیل بانک اطلاعاتی انجمن‌های علمی

اخلاق فناوری اطلاعات از دیدگاه جانسون

در اولین نشست علمی انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری در سال ۱۳۹۲ که در بیستم فروردین ماه سال جاری برگزار شد، آقای علی‌رضا ثقه‌الاسلامی از اعضای کمیته اخلاق حرفه‌ای انجمن، سخنرانی با عنوان «اخلاق فناوری اطلاعات از دیدگاه جانسون» ایراد نمودند که خلاصه‌ای از آن در زیر آمده است:

آنچه در نشست «اخلاق فناوری اطلاعات از دیدگاه جانسون» اشاره می‌شود، مختصری از دیدگاه دیورا جانسون درباره چپستی اخلاق فناوری اطلاعات است. دیدگاهی که خود، آن را نسبت به روایت متعارف مبتنی بر آرای جیمز مور، روزآمدتر و کارآمدتر می‌پندارد. بر اساس روایت متعارف جیمز مور، مسائل اخلاقی پیرامون فناوری اطلاعات از آن‌جا ناشی می‌شود که فناوری اطلاعات امکانات جدیدی را برای فعالیت‌های انسانی ایجاد می‌کند، و در نتیجه خلأیی در سیاست‌گذاری نسبت به این امکانات جدید پدید می‌آید. از این‌رو، وظیفه اخلاق فناوری اطلاعات، ارزیابی این امکانات جدید و پر کردن خلأهای سیاست‌گذاری مذکور است. یک مولفه مهم در این وظیفه، هدایت آشفته‌گی‌های مفهومی است. جانسون باور دارد اگر چه روایت متعارف نادرست نیست، اما ناکافی است، زیرا روایتی مختص مسائل اخلاقی در فناوری اطلاعات عرضه نمی‌کند. از نظر وی، روایت متعارف مور روایتی عام درباره این است که چگونه

فناوری‌های جدید، مسائلی اخلاقی را به وجود می‌آورند و از آن‌جا که فناوری اطلاعات نسبتاً جدید است و کاربردهای جدید این فناوری در حال توسعه و تکامل هستند، بنابراین فناوری اطلاعات در چارچوب روایت متعارف قرار می‌گیرد. همچنین تاکید بر جدید بودن بنا به دلایل دیگری مشکل‌آفرین است. خصوصاً هنگامی که بر جدید بودن و تازه وارد بودن فناوری اطلاعات تمرکز می‌گردد، در نتیجه توجه به نقش پیوسته این فناوری در پی‌ریزی شرایط اخلاقی‌مان دچار انحراف می‌شود. افزون بر این، روایت متعارف ممکن است ما را از اهمیت طراحی سیستم‌های رایانه‌ای غافل کرده و در نتیجه فرصت‌های ممکن برای تغییر این شرایط اخلاقی در محیط‌های گوناگون را از طریق تغییر فناوری از ما دریغ کند.

جانسون با بهره‌گیری از آموزه‌های حوزه مطالعات علم و فناوری، روایت بدیلی از اخلاق فناوری اطلاعات پیشنهاد می‌کند که از آن با عنوان «اخلاق فناوری اطلاعات از چشم‌انداز سیستم‌های فنا اجتماعی» یاد می‌نماید. اگرچه اخلاق فناوری اطلاعات از چشم‌انداز سیستم‌های فنا اجتماعی، راهی طولانی برای تکمیل روایت متعارف و اجتناب از گرفتاری‌های آن در پیش دارد، اما رویکرد فنا اجتماعی به هیچ‌وجه وظیفه اخلاق فناوری اطلاعات را آسان نمی‌نگارد. چشم‌انداز سیستم‌های فنا اجتماعی تاکید دارد که عناصر اجتماعی و فناورانه در هم تنیده هستند و به ما می‌گوید که اگر گمان می‌کنیم، می‌توانیم این عناصر را کاملاً از یکدیگر جدا سازیم، ره به خطا برده‌ایم. این چشم‌انداز بایستی تحلیل‌ها و تصمیم‌های اخلاقی ما را واقعی‌تر و آگاهانه‌تر نماید، اما همچنان نیازمند تحلیل‌هایی ظریف‌تر و موشکافانه‌تر نیز خواهد بود. ملاحظه فناوری اطلاعات و امکانات آن به‌منزله سیستم‌های فنا اجتماعی، مبنایی را برای تحلیل‌های غنی‌تر و گزینه‌هایی بهتر در راستای هدایت مسائل اخلاقی ناشی از فناوری اطلاعات فراهم می‌کند.

با توجه به روند الکترونیکی شدن چاپ مجلات، هیأت مدیره انجمن نیز تصمیم گرفت از شماره ۳ پاییز ۱۳۹۱ فصلنامه را به صورت الکترونیکی منتشر کند.

فصلنامه علمی- پژوهشی اخلاق در علوم و فناوری آماده پذیرش مقالات پژوهشی، مقالات مروری، نقد، بیان دیدگاه، مقالات کوتاه، نامه به سردبیر، پاسخ نامه به سردبیر در هر یک از زمینه‌های مرتبط با اخلاق است. علاقه‌مندان جهت آگاهی از نحوه چاپ مقالات در این فصلنامه می‌توانند به راهنمای نگارش مقالات بر روی وبگاه انجمن به نشانی: www.iranethics.ir مراجعه نمایند.

مجله علمی- پژوهشی اخلاق در علوم و فناوری با صاحب امتیازی انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری به صورت فصلنامه منتشر می‌شود و آماده پذیرش مقالات در هر یک از زمینه‌های مرتبط با اخلاق از جمله: فلسفه اخلاق، آموزش اخلاق، اخلاق در آموزش، اخلاق در پژوهش، اخلاق و قانون، اخلاق اجتماعی، اخلاق زیست محیطی، اخلاق و خانواده، اخلاق و رسانه، اخلاق در مهندسی، اخلاق حرفه‌ای، اخلاق جنسی، اخلاق و صنعت، اخلاق در مدیریت، اخلاق زیستی، اخلاق و هنر، اخلاق و ادبیات، اخلاق در حکمرانی، اخلاق و سیاست، اخلاق در ورزش، اخلاق و ژنتیک، اخلاق و حقوق زنان، اخلاق پزشکی، اخلاق و دین، اخلاق در تجارت، اخلاق و تبلیغات، اخلاق و نظامی‌گری، اخلاق و حقوق حیوانات، اخلاق و مدیریت آب، اخلاق و مدیریت معادن، اخلاق و جنگل‌داری، اخلاق و هوافضا، اخلاق و جهانی شدن، اخلاق و موجودات دستکاری شده ژنتیکی... می‌باشد. نویسندگان می‌توانند مقالات خود را به پست الکترونیک info@iranethics.ir ارسال نمایند.

مراکز اخلاق حرفه‌ای در دانشگاه‌های جهان

در کشور آمریکا، در دانشگاه فلوریدای شمالی، دانشگاه ایالتی کالیفرنیا، دانشگاه واشنگتن، دانشگاه تگزاس، دانشگاه نازارس، مراکز آموزش اخلاق حرفه‌ای وجود دارد. آنچه که در ادامه آورده شده است، اطلاعات تفصیلی در خصوص وضعیت این دانشگاه‌ها و فعالیت‌های آن‌هاست.

ایالات متحده آمریکا

دانشگاه ایالتی کالیفرنیا

مرکز فلسفه کاربردی و اخلاق عمومی

سال تاسیس: سال ۲۰۰۰

تعداد اعضای فعال: این مرکز، با دارا بودن ۳ نفر هیأت مدیریت، ۳۰ نفر عضو هیأت علمی و ۱۰ نفر اساتید کمکی و ۵ نفر کارمند اجرایی، به تحقیق و آموزش در شش حوزه موضوعی (اخلاق حرفه‌ای و تجاری؛ مسائل اخلاقی در بیوتکنولوژی؛ اخلاق عدالت کیفری؛ مسائل اخلاقی در خشونت سیاسی؛ حاکمیت دولتی؛ اخلاق فناوری اطلاعات و نانوتکنولوژی) می‌پردازد.

دانشگاه واشنگتن

مرکز مطالعات اخلاق و ارزش‌های انسانی

سال تاسیس: سال ۲۰۰۳

تعداد اعضای فعال: این مرکز با همراهی ۲۰۰ نفر از اساتید دانشگاهی و مدرسان مهمان به دنبال پیشبرد تحقیق، آموزش و توسعه در زمینه اخلاق و ارزش‌های انسانی؛ همکاری با اساتید و دانشجویان از طریق دانشگاه برای توسعه و تکمیل رویکردهای نوآورانه به آموزش اخلاق و ارزش‌های انسانی؛ کمک به انجام تحقیقات جدید و هم‌چنین به عنوان محرکی در تحقیقات در زمینه اخلاق در رشته‌های دانشگاهی می‌باشد.

دانشگاه ایالتی کالیفرنیا

مرکز اخلاق حرفه‌ای و عملی

سال تاسیس: سال ۲۰۰۴

تعداد اعضای فعال: ۷ نفر عضو هیأت مشاوره و ۵ نفر تدوین‌گر برنامه‌های آموزشی و تحقیقاتی، به ارائه خدمات آموزشی و علمی به جامعه دانشگاه، موسسات آموزشی منطقه‌ای، افراد محلی؛ تهیه منابع برای بهبود نقش آموزش اخلاق در برنامه آموزشی و انجام کارگاه‌های آموزشی می‌پردازند.

دانشگاه تگزاس

گروه آمریکایی اخلاق حرفه‌ای

سال تاسیس: سال ۲۰۰۸

تعداد اعضای فعال: ۱۹ نفر عضو هیأت علمی به دنبال ارتقا تحقیقات بین رشته‌ای و فعالیت در حوزه‌های مختلف اخلاق حرفه‌ای؛ فراهم‌آوری مکانی برای پژوهش و گفت‌وگو، و تأمین بودجه برای مسائل میان فرهنگی در زمینه اخلاق که دارای اهمیت محلی، ملی و بین‌المللی هستند؛ ایجاد مرکزی در زمینه اخلاق در حرفه‌های مختلف در چند حوزه‌های گوناگون از طریق تحقیقات دانشگاهی و ادامه تحصیل در حرفه‌های مختلف هستند.

دانشگاه نازارس

موسسه بین رشته‌ای برای اخلاق حرفه‌ای

سال تاسیس: سال ۲۰۰۸

تعداد اعضای فعال: این مرکز توسط ۹ نفر عضو کمیته راهبری، اداره می‌شود. فعالیت‌های این مرکز شامل فعالیت به عنوان میانجی میان دانشگاه و حرفه؛ کمک به آموزش اخلاق برای حرفه‌مندان آینده؛ پاسخ به مسائل اخلاقی جوامع حرفه‌ای منطقه می‌باشد.

دانشگاه فلوریدای شمالی

مرکز اخلاق، سیاست‌های عمومی و حرفه‌ای فلوریدا

تعداد اعضای فعال: با همکاری ۱۴ نفر عضو هیأت علمی و ۲ نفر کارمند اجرایی به آموزش اخلاق حرفه‌ای برای دانشجویان و افراد محلی، آماده کردن دانشجویان برای مشاغل حرفه‌ای، انجام تحقیقات در زمینه اخلاق کاربردی با تأکید بر چالش‌های اخلاقی فعالیت می‌کند.

استرالیا

مرکز فلسفه کاربردی و اخلاق عمومی با همکاری سه دانشگاه (دانشگاه ملی استرالیا، دانشگاه چارلز استارت و دانشگاه ملبورن)

سال تاسیس: سال ۲۰۰۰

تعداد اعضای فعال: این مرکز با دارا بودن ۳۰ نفر عضو هیأت علمی و ۱۰ نفر اساتید کمکی به تحقیق در شش حوزه موضوعی اخلاق حرفه‌ای و تجاری؛ مسائل اخلاقی در بیوتکنولوژی؛ اخلاق عدالت کیفری؛ مسائل اخلاقی در خشونت سیاسی و حاکمیت دولتی؛ اخلاق فناوری اطلاعات و نانوتکنولوژی می‌پردازد.

اسپانیا

دانشگاه پورتوریکو

مرکز اخلاق حرفه‌ای

سال تاسیس: سال ۱۹۸۷

این مرکز با سابقه به فعالیت با هدف ارتقاء همکاری میان رشته‌های دانشگاهی و تأکید بر جنبه‌های اخلاقی موجود در علوم و حرفه‌های علم محور از جمله اخلاق تجاری، اخلاق زیستی، اخلاق در محیط زیست، اخلاق کشاورزی، اخلاق پرستاری، حمایت از دوره‌های منظم دانشگاهی، دوره‌های کوتاه مدت، کارگاه‌ها، کنگره‌ها و کنفرانس‌های بین‌المللی، جلسات بحث و گفتگو می‌پردازد.

چرخه‌های افول اخلاق و اقتصاد منتشر شد

کتاب چرخه‌های افول اخلاق و اقتصاد؛ سرمایه اجتماعی و توسعه در ایران با نویسندگی محسن رنایی و رزیتا مویدفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه اصفهان از سوی انتشارات طرح نو وارد بازار شد.

در معرفی این کتاب می‌خوانیم: به نظر می‌رسد در عصری به سر می‌بریم که در آن اخبار قانون شکنی‌ها روند فزاینده‌ای به خود گرفته است و از این رو پرسش‌هایی در ظاهر ساده را به ذهن متبادر می‌سازد. اینکه چرا در جامعه ما دروغ‌گویی به سرعت در حال گسترش است؟ چرا اعتماد عمومی روز به روز کاهش می‌یابد و هیچ‌کس جرأت نمی‌کند در هنگام شب، حتی در باران شدید، کسی را که نمی‌شناسد سوار کند؟ چرا معامله کردن هر روز سخت‌تر و دشوارتر می‌شود و از همدیگر ضمانت‌های بیشتری طلب می‌کنیم؟ چرا رانندگی در شهرهای ما تا این اندازه اعصاب می‌برد؟ چرا بچه‌های ما درختچه‌های کنار خیابان را که شهرداری به تازگی کاشته است می‌شکنند؟ چرا هرچه روکش صندلی‌های اتوبوس‌های شهری ما را عوض می‌کنند دوباره به سرعت پاره می‌شود؟ چرا این همه نرده در خیابان‌هایمان می‌کاریم؟ چرا برخی پزشک‌های ما مخفیانه پول اضافی از بیماران می‌گیرند؟ چرا در شهرهای بزرگ ما این همه صدای بوق اتومبیل می‌آید؟ چرا سالیانه حدود بیست و پنج هزار نفر در تصادفات رانندگی کشته می‌دهیم؟ چرا ده میلیون پرونده در دستگاه قضایی در حال رسیدگی است؟ چرا نرخ اعتیاد به سرعت در حال افزایش است؟ چرا وقتی هنگام اذان صبح اتوبوس

بین شهری با چهل مسافر در کنار مسجدی می‌ایستد، تنها دو یا سه نفر برای ادای نماز پیاده می‌شوند؟ چرا آسفالت خیابانی که هنوز چند ماه از افتتاح آن نمی‌گذرد اکنون این همه فراز و نشیب و دست‌انداز پیدا کرده است؟ چرا برخی خودروهای ساخت داخل در همان ماه‌های اول آتش می‌گیرند؟ چرا وقتی یکی از تیم‌های ورزشی می‌بازد طرفدارانش اتاقک‌های تلفن عمومی را تخریب می‌کنند؟ چرا هرچه دولت وام می‌دهد، اشتغال بالا نمی‌رود؟ چرا هرچه فناوری رشد می‌کند، کارایی ما افزایش نمی‌یابد؟ چرا حاضریم برای نشان دادن و به رخ کشیدن خطای دیگران، خودمان هم کار غیراخلاقی بکنیم؟ چرا ما این همه حریصیم تا ناهنجاریهای رفتاری خودمان را از طریق موبایل تکثیر کنیم و به یکدیگر نشان دهیم؟ راستی چرا...؟

آیا عقلانیت رفتاری، انسان اقتصادی را وادار می‌کند که در قانون شکنی منفعت خود مطالبه کند؟ آیا این جوامع هستند که با پاداش دادن به فرصت طلبی‌ها، بذر بی‌اعتمادی می‌کارند و آن را پرورش می‌دهند تا به اذهان این گونه‌القاء نمایند که «اگر صداقت پیشه نمایی کلاحت پس معرکه است»؟ آیا می‌توان تصور کرد که در چنین مسیری ناگزیر هر کس محدوده‌ی اعتمادش تنگ‌تر شود و در درون حفاظ‌هایی که به دور خود ساخته است، محصور گردد بدون آنکه بتواند حتی گامی در جهت همان عقلانیت رفتاری بردارد؟ آیا زمان آن نرسیده است که در ادبیات رفتار عقلانی، عمل اخلاقی جایگاهی داشته باشد؟ اگر طرح چنین پرسشی‌هایی پذیرفتنی است، جایگاه‌شان در ادبیات علمی کجاست؟ مقیاس اندازه‌گیری آن چیست؟ و مسیر بازگشت به سوی آن چیست؟ آیا جامعه‌ای را که در چنین فرآیندی قرار می‌گیرد، می‌توان «در حال توسعه» نامید؟ اگر آری «در حال توسعه‌ی چه چیزی»؟ «توسعه» چیست و ربطش با پدیده‌های اجتماعی که در بالا ذکر کردیم کدام است؟ یک دولت برای آنکه جامعه‌اش را به سوی فرآیند توسعه رهنمون شود چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟ اصولاً دولت برای آنکه یک دولت «توسعه‌خواه» باشد باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟ نقش مذهب در فرآیند توسعه چیست؟ آیا مذهب می‌تواند به توسعه کمک کند؟ اگر آری چگونه؟

آنچه آمد؛ بخشی از پیشگفتار کتاب «چرخه‌های افول اخلاق و اقتصاد» بود.

کتاب «چرخه‌های افول اخلاق و اقتصاد» در سه بخش و چهارده فصل تنظیم شده است و با نگاهی توصیفی-تحلیلی به مقوله سرمایه اجتماعی در ایران می‌پردازد و در حقیقت می‌کوشد تا نشان دهد که آنچه جایگاه اقتصادی ما را در دنیای کنونی رقم می‌زند، نه فقط متأثر از تصمیمات سیاسی مقامات و عادات رفتاری مردم در دهه‌های اخیر است بلکه ریشه در یک پیشینه تاریخی چند صد ساله نیز دارد. چرا که سرمایه اجتماعی، سرمایه‌ای است که حاصل فرهنگ، تمدن، اخلاق، فناوری و هر چیزی از این دست است. به عبارت روشن‌تر، ذخیره سرمایه اجتماعی هر جامعه حاصل «منابع هویت» و «منابع معرفت» یک ملت در هدایت آن‌ها به سوی پای‌بندی به هنجارهاست. هنجارهایی که در فرآیندی معطوف به واقعیت و در بستری از آزادی انتخاب، توسط اجدادشان تعریف شده و مورد حفاظت قرار گرفته است.

"سر فصل‌های آیین نامه اخلاق حرفه‌ای انجمن روابط عمومی آمریکا"

روابط عمومی یکی از حرفه‌هایی است که به علت اهمیت و نقش آن در عرصه‌های ملی و بین‌المللی دارای ضوابط اخلاقی با قدمت تاریخی چندین دهه می‌باشد. انجمن روابط عمومی آمریکا بزرگ‌ترین سازمان حرفه‌ای روابط عمومی می‌باشد که در سال ۱۹۴۷ تأسیس شد. این انجمن بیش از ۲۱۰۰۰ عضو دارد که شامل متخصصین روابط عمومی و ارتباطات می‌باشد و نیز ۱۰۰۰۰ عضو دانشجویی دارد که دانشجویان دانشگاه‌های داخل و خارج از کشور را تشکیل می‌دهد. این انجمن در سال ۲۰۰۰ ارزش‌های تخصصی و حرفه‌ای و آیین نامه اخلاقی خود را به شرح زیر تصویب کرد:

ارزش‌ها شامل: ۱. طرفداری از مشتریان و آزادی بیان و عقیده ۲. امانتداری ۳. تخصص ۴. عدم وابستگی به شکل مشاوره عینی و تمیزی پذیری شخصی ۵. وفاداری نسبت به مشتریان و مردم ۶. انصاف می‌باشد.

آیین‌نامه اخلاق آن نیز عبارتند از: ۱. ارائه جریان آزاد اطلاعات ۲. رقابت سالم و منصفانه میان شاغلان حرفه در جهت منافع عمومی ۳. افشای اطلاعات به شکلی که میان مردم اطمینان ایجاد کند. اعتماد و اطمینان ۵. راهنمایی بی‌خطر برای حفظ حقوق خصوصی ۶. خودداری از تضاد سلیقه و تقویت حرفه از طریق ایجاد اطمینان در تمامی سطوح تعامل ۷. ارتقای حرفه

منبع: www.prsa.org

گزیده‌ای از یک کتاب

جامعه‌ی ما بر سر سه گنج پنهان در اخلاق حرفه‌ای نشسته است: میراث اخلاقی ایران باستان و میراث غنی اخلاق حرفه‌ای در آموزه‌های اسلامی و نیز میراث اخلاق حرفه‌ای در تمدن اسلامی. شناخت این سه گنج جایگاه راهبردی اخلاق حرفه‌ای در فرهنگ و دین ما را نشان می‌دهد. در مقایسه با کشورهای صنعتی، در توسعه‌ی اخلاق حرفه‌ای وضعیت مطلوبی نداریم. فقدان یا نقصان دغدغه‌ی اخلاقی در حرفه و عدم احساس نیاز به پژوهش‌های اخلاقی در صنعت، کم‌کاری محققان و غفلت، سه عامل عقب ماندگی ما در اخلاق حرفه‌ای است.

برگرفته از کتاب اخلاق حرفه‌ای در تمدن ایران و اسلام

تألیف: احد فرامرز قراملکی و همکاران

وبگاه انجمن: www.iranethics.ir

نشانی الکترونیکی انجمن: info@iranethics.ir

نشانی دبیرخانه انجمن: بلوار فاطمی غربی - خیابان شهید

اعتمادزاده - خیابان گردآفرید - پلاک ۱۸ - طبقه سوم

تلفن: ۶۶۹۴۵۳۶۶

نمابر: ۶۶۵۷۶۷۳۸